

PRIRUK

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice
godišće V | broj 47 | studeni 2019.

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Uz hladnije i tmurne dane već smo zaboravili bablje ljeto koje nas je pratilo duboko u jesen. U tijeku je Mjesec hrvatske knjige, manifestacija kojom se tijekom mjesec dana nastoji na državnoj i lokalnim razinama govoriti o knjigama, promovirati čitanje i kroz različite programe okupljati sve one koje knjiga istinski zanima. Ovogodišnji program posvećen je glazbi uz moto *U ritmu čitanja*. Mi nastavljamo pratiti brojna zbivanja na planu glagoljice u živahnom ritmu glagoljanja.

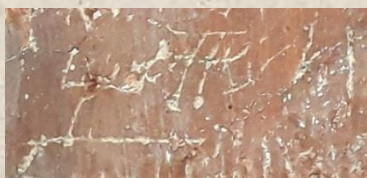
Osvrt na minule događaje

Misa za svećenika glagoljaša Jurja Slovinca održana je u utorak, 1. listopada u Zagrebačkoj katedrali. I ove je godine misno slavlje uvećao Mješoviti pjevački zbor *Baščina*. Društvo je prije deset godina pokrenulo inicijativu i od tada se ove mise održavaju u neprekidnom nizu. U nedjelju, 6. listopada, kao i skoro svake prve nedjelje u mjesecu, u crkvi svetog Franje Ksaverskog u Zagrebu služena je misa na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku u kojoj je također sudjelovao Mješoviti pjevački zbor *Baščina*.

U srijedu, 2. listopada, u Matici hrvatskoj, članica Društva i članica uredništva časopisa *Baščina*, prof. dr. sc. Antonija Zaradija Kiš, održala je predavanje naslovljeno *Pod plaštem sv. Martina*. Svetoga Martina, biskupa grada Toursa i jednog od najštovanijih ranosrednjovjekovnih svetaca, obilježava jedna od najviših ljudskih vrlina - milosrđe - koje je ovjekovječeno u Martinovu dijeljenju plašta s prosjakom. Profesorica Zaradija Kiš utemeljiteljica je *Kulturnog centra sv. Martin - Hrvatska* te znanstvena savjetnica za hrvatsku svetomartinsku baštinu na projektu kulturnog itinerera Vijeća Europe pod nazivom *Sveti Martin, Europljanin, simbol dijeljenja, zajednička vrijednost*. Mjesec studeni u hrvatskom pučkom nazivlju poznat je kao *martinščak*. Naziv mu priziva najpoznatijeg sveca u studenom, a to je upravo sv. Martin. Osim toga, tradicija slavljenja sv. Martina biskupa, popularno Martinje odnedavno je upisano u Registar zaštićene hrvatske kulturne nematerijalne baštine što će svakako pridonijeti još boljem povezivanju martinških mjesta i čuvanju svetomartinske baštine te njezinom snažnijem promicanju u kontekstu europskoga kulturnog itinerera.

Dan kasnije, 3. listopada u 18 sati, ponovo smo bili u Matici hrvatskoj kada je u organizaciji MH i nakladničke kuće Alfa održano predstavljanje nedavno objavljene knjige monsinjora Mile Bogovića pod nazivom *Glagoljica - bitna odrednica hrvatskog identiteta*. Knjigu su predstavili akademik Stjepan Damjanović, g. Božidar Petrač kao glavni urednik Alfe, prof. dr. sc. Ante Bežen kao priređivač knjige i sam autor. Jednako lijepe glagoljaške večeri održane su 9. listopada u Rijeci i 29. listopada u Senju. Predstavljajući, u istom sastavu kao i u Zagrebu, i ovom su prigodom biranim riječima govorili o ovoj izuzetno značajnoj knjizi, kao i o radu na istraživanju glagoljice našeg dragog biskupa, velikog prijatelja i počasnog člana Društva prijatelja glagoljice. Sljedeća promocija je planirana za petak, 8 studenoga u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Ogulinu.

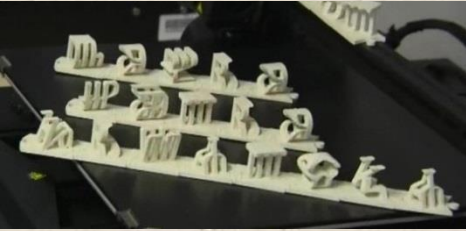
Već 5. listopada bili smo na putu u Sloveniji. Posjetili smo Godešič i Škofju Loku. U crkvi sv. Nikolaja u Godešiču, nakon predavanja prof. Petre Stankovske, razgledali smo glagoljske grafite zapisane na freskama početkom XVI. st. Nakon toga smo obišli slikoviti gradić Škofju Loku i posjetili Loški muzej u Škofjeloškom starom gradu poviše mjesta. Naši domaćini bili su prijatelji Krka, članovi DPG-a i zaljubljenici u glagoljicu, Arne Marjan Mavčič i Peter Zajšek kojima i ovim putem od srca zahvaljujemo na društvu i ljubaznom gostoprimstvu.

Sljedeće okupljanje glagoljaša uslijedilo je dana 9. listopada u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu gdje je dr. sc. Dragan Nimac, predsjednik Hrvatske kulturne udruge *Pjevana Baština* održao predavanje pod nazivom: *Glagoljaško pjevanje: sličnosti i razlike. Prezentacija napjeva iz nekoliko župa od otoka Paga do Neretvanske doline*. Predavač nas je upoznao s nastankom i razvojem glagoljaškog pjevanja od njegovih početaka u 9. stoljeću, procvatu između 13. i 18. stoljeća i potom opadanju do sredine 20. stoljeća. Od tada do današnjih dana glagoljska liturgija, a osobito živi oblici glagoljskih napjeva mogu se čuti u pojedinim župama i u posebni prigodama te su postali dijelom znanstvenog proučavanja i istraživanja. Posebno je bilo zanimljivo poslušati kako se ista pjesma od mjesta do mjesta, od župe do župe, izvodi na različite načine.

Gospodin Nimac vodio je i program predstavljanja glagoljaškog pučkog crkvenog pjevanja u Zadarskoj nadbiskupiji koje je održano u crkvi sv. Donata u Zadru dana 4. listopada. Predstavljanje multimedijalnih izdanja pratio je i nastup pučkih crkvenih pjevača iz Tkona, Kolana i Vrgade.

Ovogodišnja kestenijada *Kestencugom u Hrvatsku Kostajnicu* održana je u subotu i nedjelju 12. i 13. listopada. Članovi Društva nisu se u većem broju odazvali na poziv za zajednički odlazak u berbu kestena. Međutim, naš predsjednik, prof. Darko Žubrinić je s kestenijadom spojio glagoljicu i poslao fotografiju sa sljedećim objašnjenjem: *U ponovno izgrađenoj crkvi sv. Antuna Pustinjaka u Hrvatskoj Kostajnici, blizu orgulja se nalazi lijepi vitraj Branimira Dorotića, u kojem je hrvatskim jezikom upisana božanska Riječ latinicom i Slovo glagoljicom, a na grčkom Logos te na latinskom Verbum.*

Riječanin Zlatko Šakić na 17. međunarodnoj izložbi inovacija ARCA 2019., održanoj u prostoru NSK u Zagrebu od 17. do 19. listopada, dobio je dvostruko priznanje za svoj izum *Tropismene glagoljične puzzle*. Osvojio je dvije zlatne medalje, jedna mu je dodijeljena u konkurenciji ARCA-e, a drugu mu je uručio makedonski savez inovatora. Posebnost ovih slova je u tome da se svako slovo iz jednoga kuta čita na latiničnom pismu, pogledom iz drugoga kuta čita se na glagoljici, a slabovidne i slijepe osobe to isto slovo mogu doživjeti opipom. Slova su izrađena 3D

printerom, a ovih dana će njihov autor uputiti zahtjev nadležnim službama da im dodijele certifikat *Izvorni Riječki suvenir* i znak *Izvorno Hrvatsko*. Prilog o ovoj slagalici slova objavljen je i u emisiji *Dobro jutro, Hrvatska*, a možete ga pogledati na poveznici: <https://magazin.hrt.hr/552737/tropismene-glagoljicne-puzzle>.

U srijedu, 23. listopada, gđa. Jasenka Štimac, prof., koja je i rizničarka Društva, u OŠ Dragutina Domjanića u kojoj predaje povijest održala je s učenicima nekoliko likovnih radionica. Učenici su uživali u učenju kroz druženje i kreativno likovno izražavanje, a *šestaši* su pripremili i prigodnu prezentaciju.

U subotu 26. listopada u crkvi sv. Leopolda Mandića u Voltinom naselju u Zagrebu, mješoviti pjevački zbor *Condura Croatica* iz Zadra održao je koncert pjesama posvećenih BD Mariji nastalih od vremena renesanse do danas. Od dvanaest pjesama, deset je bilo glagoljaških. Zbor je vodio maestro Ivo Nižić, umirovljeni je profesor Zadarskog sveučilišta, priznati glazbeni pedagog, skladatelj i dirigent. Nakon nastupa uslijedile su prave ovacije. Čuli smo da će ovaj zbor u svibnju iduće godine nastupiti u zagrebačkoj katedrali pa ćemo se potruditi na vrijeme doznati za njihov nastup i poslati obavijest svim prijateljima DPG-a.

Jedna posebna dobrodošlica

Iako nam je svaki član Društva prijatelja glagoljice važan i želimo ga zadržati, ne možemo posebno predstavljati nove članove. Ovoga puta ipak činimo iznimku i dobrodošlicu među glagoljaše želimo gospođi Slavki Pavić, živućoj legendi hrvatske fotografije i štovateljici starog hrvatskog pisma, koja nam se, čila i vedra, pridružila u svojoj 93. godini.

Najava predstojećih događanja

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* našega Društva nastupit će na glagoljaškoj misi u nedjelju, 3. studenoga u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Jandrićevoj 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati. Poziv novim pjevačima je trajno otvoren.

Naredna tribina Društva prijatelja glagoljice održat će se u srijedu 13. studenoga od 19 sati u Dvorani II Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, Kaptol 29 a, Zagreb kada će nas gđa. Lada Bobinac, prof. upoznati sa Zrnsko-frankopanskom baštinom.

Ulaz je slobodan i svi ste uvijek dobrodošli!

Glagoljica i groblja

Na sam Dan mrtvih donosimo slike dva groba s glagoljskim natpisima: jedno je posljednje počivalište obitelji Mužina iz Dubašnice na otoku Krku, a drugo obitelji Martinovsky sa zagrebačkog groblja Mirogoj. Tu su i fotografije natpisa na ulaznim vratima u mrtvačnicu u Tkonu i strop odarnice na riječkom groblju Kozala. Hvala našim članicama gđi. Ljubici Štambuk i gđi. Ljiljani Troskot na poslanim fotografijama s groblja izvan Zagreba.

Do idućeg broja srdačno Vas pozdravljam, želeći svima mir i dobro!

UREDNICIA

ՄԻՐՅԱԿ ԼԻՍՈՎԱՑ Mirna Lipovac

ՄԻՐՅԱ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

ՄԵՆՅԱՄԱՌԱՅ ԲՆՃԱՐԻԿՍՏՎԻՆԻԻԻ ԿՍՄԻՆԻԿՎՍԻՆԻԻԿՎՈ

E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>